

kládati za jednotný celek, zejména nelze vztahovati předpisy splátkového zákona na nájemní smlouvu z října 1929, sledující jiný účel než prodej přístroje »Photomaton« na splátky. Pohledávka 77.158 Kč byla podle nájemní smlouvy z října 1929 licenčním poplatkem, vyměřeným podle hrubých příjmů dosažených žalovaným, a byla tedy smluvenou úplatou za pronájem přístroje. Ježto žalovaný proti číselné výši této pohledávky nic nenamítá, netřeba také vysvětlovati, zdali se ujednaný licenční poplatek vztahuje pouze na jeden přístroj nebo ve skutečnosti na tři přístroje, jak žalobkyně v dovolání doličuje, a stačí k posouzení souzeného sporu, že bylo již z výpisu ze žalobkyniných knih viděti, že se poplatek týkal užívání přístroje v L., v J., v T. a v P. V dovolací odpovědi uplatňuje žalovaný, že se smlouva z října 1929 příčí dobrým mravům, najmě obyčejí poctivého obchodu, poněvadž by žalobkyni opatřila obrovské příjmy bez vlastní práce. Pokud žalovaný tím poukazuje na domněle nápadný nepoměr mezi plněním, jež si žalobkyně dala slíbiti, a majetkovou hodnotou vzájemného plnění, nelze z toho usuzovati z úřadu na nicotnost smlouvy, poněvadž žalovaný vůbec netvrdil, že žalobkyně vykořistila jeho lehkomyšlnost, tíseň, slabost rozumu, nezkušenost nebo vzrušení mysli (§ 879, odst. 2, č. 4 obč. zák.), a pouhý nepoměr mezi plněním a vzájemným plněním nezakládá ani nemravnost smlouvy (rozh. č. 9916 Sb. n. s.). Jiné námítky však nebyly žalovaným vzneseny. Z vyložených úvah však plyne, že žalobkyni kromě uznané částky 140.110 Kč 30 h příslušel i nárok na licenční poplatek v nepopřené výši 77.158 Kč, celkem tedy nejméně 217.268 Kč 30 h, kdežto žalovaný jí zaplatil 137.112 Kč 05 h a vrátil přístroj v hodnotě 36.000 Kč, což činí dohromady 173.112 Kč 05 h. Žalovaný neplatil tedy více, než byl povinen, a nepřísluší mu vůbec nárok na vrácení domněle přeplacené částky, naopak má žalobkyně ještě pohledávku ve výši nejméně 44.156 Kč 25 h, z nichž 7.500 Kč bylo zvlášť zažalováno. Zbývá tedy v prospěch žalobkyně nejméně 36.656 Kč 25 h, takže zažalovaná částka 22.446 Kč 65 h jest v každém případě po právu.

Čís. 16115.

Majitel dopravního podniku autobusového, který sjednal roku 1923 se státní správou železniční, že upraví sazby autobusové dopravy na dvojnásobek jízdného na příslušné trati železniční, nemůže se odvolávati na hospodářskou nemožnost plnění ve smyslu § 1447 obč. zák. z toho důvodu, že později (roku 1929) byla zavedena daň z jízdních lístků, která prý činí asi 24% z hrubého příjmu z provozované jím dopravy. V takovémto případě nejde o změnu hospodářských poměrů, nýbrž o zatížení poplatníka veřejným břemenem.

(Rozh. ze dne 20. května 1937, Rv I 1851/35.)

Československý stát (železniční správa) se na žalované firmě provozující autobusovou dopravu domáhá, aby byla žalovaná uznána povinnou upravit jízdné na své autobusové trati z L. přes V. do J. tak, aby činilo nejméně dvojnásobek obdobného jízdného II. třídy na železnici z L. do J.,

zejména, aby činilo z L. do V. aspoň 6 Kč, z L. do J. aspoň 12 Kč a z V. do J. aspoň 6 Kč. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů :

Nelze přisvědčiti mínění žalované firmy, že ujednání o úpravě sazby autobusové dopravy aspoň na dvojnásobek jízdného na příslušné trati železnice, je pro skutečnou nemožnost plnění pro žalovanou firmu neplatné (§ 1447 obč. zák.). Šlo by tu o dodatečnou subjektivní nemožnost plnění, kterou opřela žalovaná především o to, že se proti stavu z roku 1921 po případě 1923 podstatně změnila hospodářské, peněžní a dopravní poměry, jakož i o to, že byla zákonem o silničním fondu ze dne 14. července 1927, č. 116 Sb. z. a n. zavedena daň z jízdních lístků. Než na tuto nemožnost se nemůže žalovaná důvodně odvolávat, poněvadž v roce 1923, tedy nedlouho po skončení světové války v době nejistých hospodářských poměrů mohla žalovaná počítati s možnou a pro ni nepříznivou změnou existujících právních poměrů. To měla míti žalovaná tím spíše na zřeteli, když podstoupila zajisté dosti značné finanční závazky ujednáním ze dne 1. prosince 1932 stanovené, které měly, podobně jako nárok touto žalobou uplatňovaný, za účel jednak zabezpečiti právní předchůdkyni žalobcově výnos místní dráhy za to, že předchůdkyně ta souhlasila s udělením autodopravní koncese (srv. rozh. č. 15092 Sb. n. s.), jednak zabezpečiti ji proti finančním ztrátám hrozícím jí z nastávající nové konkurence s autobusovou dopravou a učiniti ji naopak schopnou soutěže se žalovanou. Proto žalovaná nemůže důvodně poukazovati na ustanovení § 914 obč. zák. ani se ve svůj prospěch dovolávat zásady vyslovené v rozhodnutích č. 1680 a 6928 Sb. n. s. o zjednání hospodářského souladu mezi plněním žalobcovým a vzájemným plněním žalované firmy, ježto v případech řešených v uvedených rozhodnutích šlo o úpravu hospodářských důsledků smluv uzavřených v roce 1908 a 1893, tedy již dávno před světovou válkou, kdy hospodářské změny, jež povstaly po rozvratu vyvolaném světovou válkou, byly pro každého naprosto nepředvídatelné. Nebylo též na místě užití zásady vyslovené v § 915 obč. zák., když závazek o stanovení dvojnásobku jízdného byl zcela přesně vzájemnou úmluvou stran stanoven. Co se pak týká daně z jízdních lístků, jež činí podle dovolatelčina tvrzení asi 24% z hrubého jejího příjmu a jež by prý mohla hospodářskou prosperitu jejího podniku ohroziti, anebo učiniti tím jeho provoz nerentabilním (srv. rozh. č. 15702 Sb. n. s.), tu by nešlo o nějakou změnu hospodářských poměrů, nýbrž o zatížení žalované jako poplatnice zdaněním, tedy veřejnoprávním břemenem, jehož se nemůže, chce-li autodopravní podnik provozovati, dovolávat jako hospodářské nemožnosti plnění ve smyslu § 1447 obč. zák.

Čís. 16116.

Právní povaha ujednání mezi prodátelem a kupitelem o převzetí povinnosti zaplatiti dávkou z přírůstku hodnoty nemovitosti.

Dotčené ujednání jest zpravidla pokládati za zvláštní samostatné ujednání, jež není nutně podstatnou, neoddelitelnou součástí kupní